

pilíř

města —
v myšlenkách
a představách

pilíř

časopis o krajině, městech a domech

www.casospilir.cz

Úvodník

Milé čtenářky, milí čtenáři,
mnozí jste již odhalili náš
úmysl, záměr a posloupnost
řady časopisu, proto Vás
nepřekvapí téma součas-
ného čísla, kterým je Město.
Rozhodli jsme se jej však
nejprve nahlédnout z pohle-
du spisovatele nebo básníka
a představit různá – skuteč-
ná i smyšlená – města tak,
jak je lze stavět především
pomocí slov.

Ostatně zvolené téma čili
Město v knihách, v básních
i literárních příbězích může
skvěle naplnit dlouhé zim-
ní večery. Motiv města dost
možná najdete i u svého
oblíbeného autora.

Příjemné čtení.

Markéta Hossingerová

[...]

Když posvazuje všechny hvězdy
a dá je držet sochám ve zdi
na dlouhých nitích z hedvábí,

uličkou tichá hudba zní.

To staré domy vyhrávají.

Na basu, čelo, na hoboje,
bubínek, cimbál, housle dvoje
ulička stará vyhrává.

po celou noc až do rána.
A naslouchají svatí ve zdi,
na druhém konci nití hvězdy
a dokonce i kameny.

kočičí v hrboaté dlažbě,
štíty a ploty, římsy, trámy,
mříže a okna se záclonami,

klepadlo staré u dveří
komíny, stíny, žaluzie,
na staré věži půlnoc bije.

A krásná hudba stále zní.

[...]

Jan Skácel: Uspávanka se
starými domy (úryvek)

obsah

teorie
didaktika

11 **Papírová města**
jakými způsoby
spisovatelé staví města

14 **O kreslení měst**
rozhovor s Tomem
Zahrádkou, zakladatelem
první skupiny Urban
Sketchers u nás

18 **Města v krajině, krajina
ve městech**
úvaha o tvorbě, ztracení
i nalézání vztahu mezi
krajinou a městem

22 **Proč básnit o místech**
okénko do filozofie
M. Heideggera
a Ch. Norberga-Schulze

26 **Městské puzzle**
vzdělávací hra
(1. i 2. stupeň)

27 **Město do kapsy**
návod na 3D tisk
(2. stupeň, SŠ)

27 **Samým blahem,
jedním tahem**
jednoduchá tvořivá
aktivita (1. i 2. stupeň)

28 **Město jako zápisník**
mezipředmětová
společenskovědní
dvouhodinovka (2. stupeň)

28 **Co kdyby naše škola
stála v Prašíně?**
projektový den (1. stupeň)

29 **Města a jejich
superhrdinové**
slohová aktivita
(2. stupeň, SŠ)

29 **Mrakodrapy**
dvouhodinovka čtení
a slohu (5. ročník ZŠ)

29 **Nit příběhu**
aktivita rozvíjející jemnou
motoriku i představivost
(MŠ, 1. stupeň)

30 **Questing**
cesta za pokladem neboli
hledačka

32 **Nečitelný rukopis
města**
literární příloha

38 **Přehled inspirativních
webů**
tematický výběr
z databáze Architekti ve
škole

teorie

Papírová města — jakými způsoby spisovatelé staví města — Jana Horecká, architektka

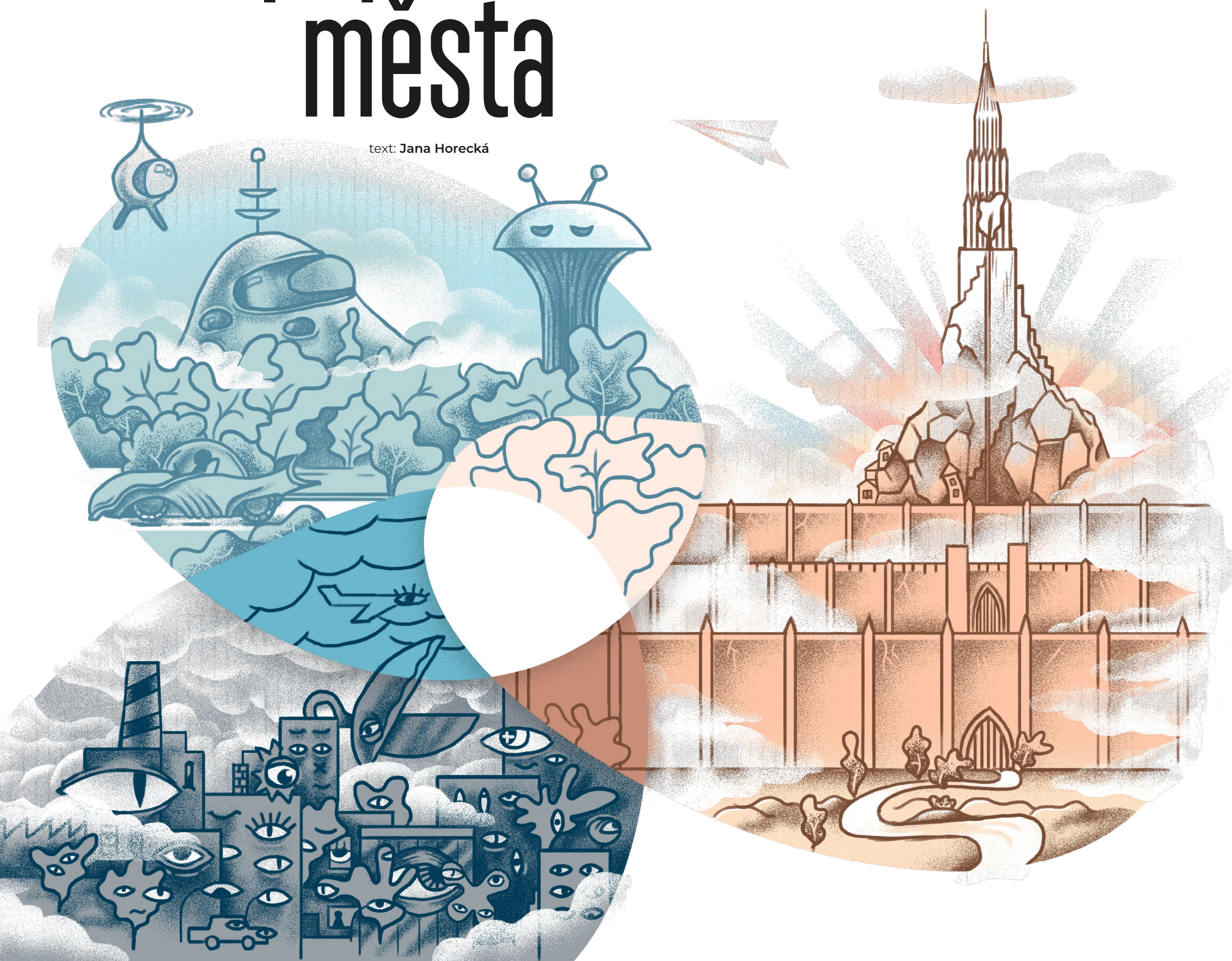
O kreslení měst — rozhovor s Tomem Zahradkou, zakladatelem první skupiny Urban Sketchers u nás — Markéta Hossingerová, učitelka

Krajina města — úvaha o tvorbě, ztracení i nalézání vztahu mezi krajinou a městem — Jana Horecká

Proč básnit o místech — okénko do filozofie M. Heideggera a Ch. Norberga-Schulze — Markéta Hossingerová

papírová města

text: Jana Horecká

Lidská fantazie je silná, dokáže vybudovat nádherná živoucí města, která existují jen na papíře. Dobré knihy, které nás umí vtáhnout do svého světa, mívají nejen zajímavé a uvěřitelné hrdiny, ale také promyšlená prostředí, ve kterých se jejich dobrodružství odehrávají. Pro většinu knih jsou kulisou příběhu reálná místa, občas ale spisovatel pro své protagonisty vymýšlí úplně celý fiktivní svět, jako je tomu často u žánrů fantasy, sci-fi, utopie, dystopie, mytologie či dětské literatury. Čtenář sám se potom stává spoluautorem takových míst, když jeho vlastní představivost vytváří konkrétní obraz v mysli na základě autora popis. Tato hra ovšem dobře funguje jen tehdy, když je spisovatel zdatný a jeho popis města obšírný a barvitý.

Jedním z legendárních měst nejen fantasy literatury je jistě Tolkienovo Minas Tirith z knih Pán Prstenů. Minas Tirith, hlavní město země Gondor, je symbolem dobra a lidské odvahy tváří v tvář zlému nepřátelskému Mordoru. Dějištěm příběhu se stává až v třetí knize, ale už v prvních dvou dílech Tolkien napíná naši zvědavost, když o něm mluví jako o hrdém krásném královském městě v sedle hor, sestaveném z jasných bílých věží a zdí, v kontrastu k černé, temné pevnosti Mordoru. Podrobnější popis města potom začíná postupným přibližováním – hrdinové nejprve projedou jeho příměstím, zeleným zemědělským krajem potůčků, polí, sadů a usedlostí. Poté poprvé město spatří zdaleka jako ukončení majestátních Bílých hor, sedm kamenných valů tak silných a starých, že vypadají jako součást hory, jako dílo přírody. Průjezdem Velkou branou se návštěvníci dostávají na nejnižší ze sedmi úrovní

vytesaných do stěn kopce, mezi sedm zdí protknutých bránami, jež jsou orientovány na různé strany, a dlážděná cesta stoupající branami k citadele se tak vine po kopci sem a tam. Všechny kruhy města krom nejnižší-

ho protíná v půli mohutný skalní pilíř, protknutý tune-ly, který se tyčí jako lodní kýl nad celým městem.

Poslední část cesty k ci-tadele je proražena touto skálou a ústí na nádvoří s fontánou před úpatím Bílé věže. Tolkien také popisuje spoustu detailů Minas Tirith, které nám pomohou nasát jeho genius loci – krásné, ale opuštěné velké domy

zdobené starobylym písmem, mrtvý poláma-ný bílý strom na nádvoří, mlčenlivá družina kamenných soch v hlavní síni věže, chladná podzemní spižirna citadely a také výhled, který se naskýtá z nejvyššího patra města.

Používá spousty přídavných jmen, kterými nám zážitek umocňuje nejen vizuálně, popi-suje pocit chladu, zvuky a vůně. Zároveň se věnuje i obyvatelům města, jak vypadají, jak žijí, jak se cítí ve městě, z něž lze dohlédnout do děsivé země nepřítele.

Hrdinové Orwellovy dystopie 1984 jsou zase nuceni s nepřítelem své město přímo sdílet - jejich protivníkem je totiž strana, která cíleně buduje město jako nástroj totalitního státu. Příběh se sice odehrává v reálném Londýně, ten je ale proměněn tak, že se v podstatě stá-vá fiktivním místem. Hned od prvních stran Orwell sugestivně vykresluje šedivé, špinavé město, plné rozpadajících se domů, poško-zené četnými bombovými nálety, s okny

zaplátovanými lepenkou a střechami vy-spravenými rezavějícími plechy, plné prachu a nepořádku. Všudypřítomné zkáze se vy-mykají jen čtyři budovy v celém městě, čtyři ministerstva, která se tyčí jako obrovské ne-

zničitelné pyramidy z bílého betonu do výšky 300 metrů nad londýnským slumem. Při pohledu z bytu hlavního hrdiny se vše zdá bezbarvé, až na plakáty s tváří Velkého bratra, který sleduje obyva-tele z téměř každého rohu. Před dohledem Strany však není úniku ani v soukro-mých bytech, všude jsou nainstalovány tzv. teleobra-zovky, nepřetržitě vysílající

a sledující zároveň. Soukromí neexistuje. Nástrojem útlaku je i technický stav oby-tných budov, střechy protékají, topení téměř nefunguje, vodovodní trubky praskají při mrazech a všechny žádosti o opravy schva-luje komise, pročež obyvatelé roky čekají na výsledek nebo se daný problém musí naučit vyřešit svépomocí. V knize se ovšem objeví i místa, kde člověk může být alespoň částeč-ně svobodným, kde získává naději, že je mož-né žít po svém, kde se mu vrací vzpomínky na život před Velkým bratrem. Takovýmto obrazem bezpečí se stává ošuntělý pokojík v chudinské čtvrti, útulně vybavený zapo-menutým staromódním nábytkem, krbem, obrazy, koberci, jediné místo, které v hlavních hrdinech i čtenáři vyvolává příjemné pocity.

Naprostým opakem je pak fantaskní Sluneční město z dětské trilogie o Neznámkovi od Nikolaje Nosova, které je vykresleno jako utopické, dokonalé město, ve kterém jsou

všichni obyvatelé šťastní. Přestože jde o kni-hu pro děti, s přístupem k urbanismu a archi-tektuře, jaký obyvatelům Slunečního města připsal Nosov před 60 lety, by souhlasil neje-den dospělý dnešní doby. Jedná se zejména o přitažlivé skloubení technologického po-kroku a čilého společenského života ve veřej-ném prostoru. Ve městě jezdí samořiditelná taxi, která lze přivolat z každého rohu ulice zmáčknutím tlačítka, tlačítkové jsou i kuchy-ně v bytech, kde výtahy vozí jídlo z restaurace v přízemí, či hotely bez přítomnosti perso-nálu a samořiditelné kombajny. Zároveň zde nenajdeme ploty, chodníky jsou všude široké a parter domů překypuje divadly, knihov-nami, půjčovnami sportovního nářadí a re-stauracemi, díky čemuž spokojení obyvatelé tráví čas převážně venku, spolu a kulturně. Milým symbolem fungujícího spojení po-kroku a družnosti jsou pak šachoví roboti,

souběžně obsluhující několik hráčů sedících kolem kulatého stolu, kteří dokáží přizpůso-bit náročnost hry schopnostem protivníka i vesele s ním konverzovat.

Zda je Nosovova utopie proveditelná, mož-ná ji v některých pokrokovějších městech uvidíme už za pár let, bohužel i Orwellova dystopie se může zdát krok po kroku čím dál realističtější. Neměli bychom ale zapo-menout, že mezi čtenářem a autorem se odehrává jedinečná interakce, a tak se vždy budou lišit nejen interpretace konkrétního významu architektury a urbanismu v dané knize, ale zejména vykreslený obraz prostředí v naší fantazii a naše pocity z něj. A to nejen mezi mnou a tebou, ale také mezi mnou dnes a mnou před patnácti lety. Filmová, divadelní či herní zpracování tak mohou jen výjimečně přinést uspokojení všech, kteří knihu pozorně četli.

téma k aktivitám — města v naší představivosti

diskutovat o dílech, která jsem četl a později viděl film/četl komiks/hrál počítačovou hru – co jsem si představoval jinak, co mě zklamalo, co mě nadchlo (případně takovou situaci připravit, tedy dát dětem přečíst literární dílo a poté je konfrontovat s jeho ztvárněním v různých médiích)

výtvarně ztvárnit některé z měst v literatuře (kreslení, koláž, model, komiks...)

popsat ve slohu místo z mé fantazie – vzhled, uspořádání, zvuky, vůně, materiály, život

porovnat jednotlivá ztvárnění mytických měst v průběhu historie a v různých médiích (Atlantida, Babylon...)

rozebrat vybranou literární ukázkou – jak se autorovi povedlo/nepovedlo městu vdechnout život, probudit naši fantazii – přídavná jména, popis smyslových vjemů, gradace, metafory

o kreslení měst

rozhovor s Tomem Zahrádkou, zakladatelem
první skupiny Urban Sketchers u nás

text: Tom Zahrádka
a Markéta Hossingerová

Urban Sketchers je celosvětové komunitní hnutí, jehož posláním je podpora kreslení v městském či vesnickém pléneru. Kreslíři zachycují místa, kde žijí nebo která navštěvují.

U nás je zakladatelem první kreslířské skupiny, která se hlásí k zásadám Urban Sketchers, výtvarník Tom Zahrádka. Z jeho iniciativy začala tradice společných vycházek kreslířů v Praze, která vyústila v již nejednu výstavu a vydání knihy Nakreslená Praha.

Na procházce jsme si spolu povídali nejen o jeho studiích, tvorbě a kreslení jako takovém, ale především o Tomášových zkušenostech s prací s dětmi a o tom, jak a proč s nimi „ukazovat svět obrázků po obrázku“.

odkazy: <http://www.urbansketchers.cz/>
<https://www.czechillustrators.cz/2019/06/12/urban-sketchers/>

Vzpomínáte si, kdy jste začal soustavně malovat/ kreslit?

Intenzivně jsem začal kreslit na střední škole, někdy kolem 15-16 let. Studoval jsem na všeobecném gymnáziu na malém městě. Kreslil a psal jsem si na okraje sešitů, ilustroval jsem si látku nějakým pro mě srozumitelnějším způsobem, než jakým byl pro mě výklad učitele. Kreslil jsem také drobné komiksy, v nichž vystupovali spolužáci. Vadil mi celý ten systém vzdělávání, ale v té době mi přišlo snazší jím projít než mu přímo vzdorovat. Nebyl jsem moc dobrý student, ale asi jsem přemýšlel vždy hodně vizuálně, ale teprve postupem času jsem na to začal sám přicházet a trochu víc tomu rozumět. Škola mě k tomu nijak nevedla.

Žijíte se jako grafik a ilustrátor, ale studoval jste DAMU. Promítá se nějak studovaný obor do Vaší současné tvorby?

Na DAMU jsem studoval obor, který se jmenuje Autorská tvorba a pedagogika. Tam jsem se setkal s úplně jiným přístupem k výuce. Skrze psychosomatické disciplíny a různá herecká cvičení se člověk přiblíží sám k sobě. A tak jsem se začal sám sebe ptát a trpělivě čekat na odpovědi. V té době jsem se už živil jako grafik. Ale nejbližší je mi ilustrace, protože je pokaždé jiná, protože je víc osobní. A já vlastně nikdy předem nevím, co vznikne. Nesleduji žádný styl, ale pouze záměr té kresby a příběh co vypráví. Studium na DAMU mi pomohlo především vypořádat se s tím okamžikem vakua, kdy se čeká na odpověď. A mít víru v to, že přijde.

Máte nemalé zkušenosti s prací s dětmi. V Anglii jste pracoval jako lektor s dětmi

s poruchami autistického spektra. Jaká to byla zkušenost?

Kdybyste viděli ty obrazy! Jenže ono je tolik druhů autismu, nedá se to shrnout do jednoduché formulky. Přišlo mi to fascinující. Vědomí natolik soustředěné jedním směrem. Kdybych se to trochu pokusil zobecnit, řekl bych, že se narodili s takovým darem vidět věci jinak. Což je ale zároveň trochu limituje v tom, že to neodpovídá představě, čemu říkáme „normální“. Organizace Artbox London, ve které jsem měl možnost se s lidmi s poruchou autistického spektra setkat, umožnila svým klientům vystavovat a prodávat věci, které vytvářeli. Mělo to pro ně veliký význam, protože většinou celý život se setkávali s tím, že v žádné placené práci neobstojí, nebo ji z jakéhokoliv důvodu nezvládnou. Tohle pro ně byl první výdělek v životě.

V Londýně se mi to celé potvrdilo. Kolik to je úsilí být učitelem. A že by člověk v téhle roli neměl spoléhat na nějaké zdánlivé informace a na to, že je frontálně odvykládá.

Na každý workshop si připravuji pouze rámcový plán. Cestu, jakou se chci vydávat. Ale nikdy dopředu nevím, co k tomu budu říkat. Vím totiž, že to dopadne dobře. Že já jako člověk posbírám veškerou svoji zkušenost, kterou jsem nasbíral až do tohoto okamžiku a vytvořím podmínky k tomu, aby mohli věci vznikat. Třeba že na stůl položím papíry a tužky, jindy nůžky a lepidlo a staré magazíny. Každý workshop tak vypadá úplně jinak. Odvíjí se od toho, s kým se potkám a jestli si chceme rozumět. Kdybych měl celý workshop předem připravený, bál bych se, že bych jinak pouze říkal věci, které vím. A já se pořád chci něco dozvědět.

Workshopy pro děti pořádáte stále. Chápu správně, že se nejedná primárně o zlepšení výtvarné techniky? Co se tedy u dětí snažíte rozvíjet? Jakými slovy vybízíte k tvůrčí činnosti, když jste s dětmi?

Děti, které jsou zrychlené, aby zkusily zpomalit, děti, které jsou ostýchavé, aby se nebály říct sebevětší pitomost a umožnily proudu asociací, aby jim pomohl tvořit a těm, které jsou příliš pečlivé, aby si vyzkoušely nevědět všechno předem. Je to takový pokus. Vizuální jazyk pomáhá říkat věci oklikou, přitom možná často příměji. Čím dříve objevíme kouzlo metafor, tím snáz si zvykneme na to, že svět utváříme sami a pomáháme ho popisovat a tím ho vlastně vždy znovu tvoříme a i přetváříme. Pomocí metafory můžeme vyjádřit drobnoznaky, pro které nám nestačí náš aktivní slovník řeči. Tím bližší nám budou i ostatní lidé, protože v nich spatřujeme i ty drobnky našeho chování, které jsou na první pohled nepatrné. Snáz pak porozumíme jednání lidí. Všechno nás něco učí. Tím, že si to nakreslíme, si to zreflektujeme, a tím to pro nás přestane být cizí. Tím, že to děláme často, se nám zlepší i výtvarná technika. A musíme se naučit užít si i tu chybu, která tomu předchází.

Lze se se třídou, třeba na maloměstě, přiblížit nějakým způsobem Vaším pražským sketchwalks? A nebo je možné si Vás přímo pozvat?

My rádi přijedeme. A jinak stačí se prostě zastavit a dívat. Vybrat si místo, které nás něčím zaujalo a pokusit se ho zachytit. Možná tak lépe poznáme své rodné město. Anebo i sami sebe. Celý urban sketching má základy v žurnalistice a snahou lépe pochopit místo,

Zachycujeme svět okolo sebe v přítomném okamžiku a takový, jaký nám přijde. A víme, že zítra by ta kresba vypadala zřejmě úplně jinak.

kteří jsme navštívili. Někde slova nestačí a jindy je zajímavé se snažit najít ten správný odstín barvy, abychom si potvrdili svoji zkušenost. Často nás to může překvapit a tam, kde jsou slova popisná a přesně říkají, jak věci jsou a vypadají, tam nám kresba dovolí vidět ještě další vrstvu. K samotnému sketchwalku, ať už ho uspořádá kdokoliv, je důležité říct jen několik věcí. Zachycujeme svět okolo sebe v přítomném okamžiku a takový, jaký nám přijde. A víme, že zítra by ta kresba vypadala zřejmě úplně jinak. Bude jiné světlo, budou se tam pohybovat jiní lidé, budeme se jinak cítit a budeme o den starší. A že se potká deset rozdílných úhlů pohledu na stejnou ulici či náměstí, protože ji v jeden okamžik pozoruje deset různých párů očí. Kresby už nedokresluje doma, jsou hotové tehdy, kdy zavřeme skicák. Společně si kresby na konci prohlédneme, ale vzájemně se příliš nehodnotíme, jen oceňujeme, když si někdo všiml něčeho zajímavého nebo když je nám ta kresba něčím blízká.

Pokud byste chtěli uspořádat urban sketching ve vašem městě, napište nám na info@urbansketchers.cz svoji představu. Rádi bychom strávili kreslením celé dopoledne a měli čas kresby pak vystavit nebo si o tom ještě povídat. Společná reflexe tak nahradí známkování. Nebo se spojte s místním malířem a uspořádejte kresbu v plenéru.

města v krajině, krajina ve městech

úvaha o tvorbě, ztracení i nalézání
vztahu mezi krajinou a městem

text: Jana Horecká

Může se zdát, že města jsou koncentrovanými bojišti člověka s přírodou, místy, kde jsme krajinu úplně pohřbili a znemožnili její projevy, kde jsme si ji přizpůsobili obrazu svému a změnili ji tak k nepoznání. Příroda, tedy zejména terén a vodní toky a plochy, ovšem naše plánování a stavbu měst velmi ovlivňuje. Ta nejosobitější města pak jsou obvykle ta, kde se urbanisté a architekti nechali krajinou vést a inspirovat.

Výrazným příkladem souhry činnosti člověka a přírody je Praha. Je umístěna ve výjimečném bodu krajiny, kde se setkaló vícero příznivých podmínek – leží zhruba v centru české kotliny, na břehu největší řeky Vltavy, v místě brodu a několika návrší vhodných

k opevnění. K prvnímu trvalému osídlení došlo už před šesti tisíci lety a od té doby se město doplňuje, rozšiřuje, upravuje, prohlubuje. Už od počátku se lidé přizpůsobovali specifickému terénu, ten ovlivnil síť hlavních cest, rozvržení jednotlivých částí i umístění důležitých bodů. V Praze krajina vstupuje do města v podstatě neustále, jejím středem protéká řeka, zvnějšku prostupují velké celky přírodních parků, všude je člověk na jednom z kopců, nebo mezi nimi. Nenajdeme zde moc ulic, na jejichž konec bychom dohlédli – buď nejsou rovné, nebo se ztrácejí za horizontem. Stejně tak nenajdeme velké stejnorodé plochy, nebo dvě místa, která se podobají jako vejce vejci. Naopak si můžeme

užít zajímavá zpestření, výhledy na dominanty vystupující z masy stejně vysokých domů, přirozená zákoutí a plácky, průhledy na vzdálené věže. Zelené svahy a řeka často rázně ukončují celé čtvrti, ve Vltavě jsou přístupné ostrovy, okolo ní se směrem z centra objevu-

jí skály. Na větrných nezastavěných návrších lidé pouští draky, v často komplikovaných terénech přírodních parků pořádají běžecké závody pro náročné, na březích řeky s dětmi krmí labutě či rybaří, za pří-

znivých zim sjíždí kopce v parcích na lyžích, křižují obory na běžkách či bruslí na četných rybnících. Je těžko představitelné, že Praha by byla tak krásným městem i bez všech těch omezení a příležitostí, které vyplývají z jejího krajinného rámce.

Praze a její krajině se ve své poetické knize Genius loci o fenomenologii místa podrobně věnuje i Christian Norberg-Schulz. Prahu popisuje jako tajemnou a romantickou a říká, že jejímu charakteru porozumíme jen tehdy, když přihlédneme k jejímu přírodnímu rámci. Zmiňuje, že stejně jako on i Goethe zaznamenal, že česká krajina je syntetická – všechny základní přírodní prvky, tedy hory, vegetace a voda, se spojují do podoby romantického mikrokosmu, vše je zde zároveň, koncentrované na malém prostoru. Praha potom podle něj české země pozoruhodně shromažďuje a reprezentuje – nacházíme zde zvlněnou nížinu, skalnaté vrchy i vodu, a to vše se dokáže vměstnat do jediné veduty.

V České republice najdeme mnoho dalších příkladů úspěšné symbiózy města s krajinou. Znojmo na skále nad Dyjí. Český Krumlov v meandru Vltavy. Liberec na úpatí Ještědu. Mariánské Lázně v hlubokém údolí Slavkovského lesa. Také máme města, která

vyčnívají svou polohou, ovšem lidé zde stavěli spíše přírodě navzdory či v naprostém nezájmu o ni. V Ústí nad Labem, krásně situovaném v kopcích a skalách na břehu Labe, krajinu i lidi převálco-

valy průmyslové stavby a panelová sídliště. Podobná situace je i v blízkém Děčíně. Příliš velké měřítko panelových sídlišť a průmyslových staveb je bohužel problémem většiny větších českých měst, Prahu nevyjímaje. Ve zmiňovaném Ústí však tyto stavby vnikly úplně do centra a nenávratně tak zničily jeho genius loci.

Snad všechna významná evropská města mají dlouhou historii a vznikala tak na podobně specifických místech jako Praha, na průsečíku vhodných přírodních podmínek. Přesto jsou mezi nimi velké rozdíly v míře krajiny, kterou v nich vnímáme. Na jednom konci spektra by mohl být Stockholm, město vystavěné na čtrnácti ostrovech velmi proměnlivé velikosti mezi jezerem Mälaren a Baltským mořem. Třetinu jeho rozlohy tvoří přírodní parky, ještě více než třetinu voda. Stockholm, podobně jako Praha, zajímavě soustřeďuje okolní krajinu, zde typickou pro Pobaltí – jezera a lesy v přímořské nížině. Příkladem z opačného konce budiž Vídeň,

která se sice nachází mezi mocnou Dunajem a alpským pohořím Vídeňský les, ovšem ty jsou od samotného centra placaté Vídně několik kilometrů vzdálené a pro návštěvníka těžko postřehnutelné. Obě tato města také zároveň ilustrují další důležitý aspekt mající vliv na podobu měst, a to dobu a způsob jejich rozvoje. Jak Stockholm, tak Vídeň zažily svůj boom až po průmyslové revoluci, kdy se města rozvíjela spíše plánovaně než organicky, kdy se často až nevybíravě překryly dřívější vrstvy vývoje, typické jemnější, různorodější skladbou domů, i v samotném jádru sídla.

Jako v jiném světě si pak Evropan může připadat na novém kontinentu, v Americe. Metropole zde často vznikaly až v moderní historii, v podstatě na zelené louce, jako například hlavní město Spojených

států Washington či brazilské hlavní město Brasília. Jejich umístění bylo dáno spíše právními aspekty a vlastnictvím pozemků než pečlivým lokátorským výběrem jedinečného místa. Z našeho pohledu se tak nachází na jednoduše nezajímavých místech, na rozsáhlých planinách, ničím neomezované ve své rozprostřenosti, s dlouhými ulicemi podle pravítka či fantazie urbanisty a nepřírozanými parky modulovanými člověkem do rádobý přírodní podoby. Lokátorský přístup k zakládání sídel, kterému v Evropě i České republice vděčíme za spoustu krásných středověkých měst, se naštěstí dokázal prosadit na novém kontinentu alespoň v jeho rané historii, kdy vznikla na americké poměry lokalitou a geniem loci velmi výjimečná města jako New York, San Francisco a New Orleans.

téma k aktivitám – hledání vztahu krajiny a sídla

A místa, která dobře znám (kde žiji, kde studuji, kam jezdím za prarodiči...)

B místa, která jsem navštívil a zaujala mě, líbila se mi / nezaujala mě, nelíbila se mi

jaká krajina sídlo obklopuje, promítá se do podoby sídla, bylo využito topografických omezení a příležitostí?

jaká místa a pohledy jsou pro sídlo typické a odlišné od jiných, dokážu je zachytit slovy či obrazem?

jak na mě sídlo působí – esteticky, atmosférou, je příjemné k životu?

nabízí sídlo vyžití a odpočinek v přírodě v dostupné vzdálenosti?

co o podobě sídla dokážu vyčíst z turistické mapy či obrazu, veduty?

jak a kam by se mohlo sídlo dále ve shodě s krajinou rozvíjet?

porovnání sídel mezi sebou

proč básnit o místech?

protože to pomáhá „bydlet“, aneb
nahlédnutí do filosofie M. Heideggera
a Ch. Norberga-Schulze

text: Markéta Hossingerová

B

itvy a jiné dějinné události stejně jako jednotlivé okamžiky v životě člověka, například první rande, jsou vždy spojené s konkrétním místem. Nelze myslet událost bez místa (oprostíme-li se od současných možností virtuální reality). A podobně jako člověk ve svém nitru sbírá zkušenosti z prožitých okamžiků, shromažďují místa významy ze svého okolí. Místa nás existenciálně zakotvují v prostoru – přírodním i kulturním. A zkušenost jejich významu je základní lidskou potřebou.

Tak v sobě venkovská architektura uchovává bezprostřední vztah člověka s přírodou, odkazuje na zemi i nebe, a to konkrétním projevem v konkrétní situaci, ať už si představíme vesnici pouštní, nebo tu horskou – obě přímo odrážejí přírodní charakter prostředí. Zatímco městské prostředí tvoří komplexnější celek, do něhož jsou přenášeny významy z vnějšku, které se zde v rovině symbolizace shromažďují. Přítomnost těchto významů, v nichž nalézáme existenciální oporu, vnímáme jako určitý charakter místa.

Náš vztah k místu vyjadřuje slovo bydlení. Pokud bydlíme, orientujeme se v místě

a také se s ním identifikujeme, to znamená jsme s ním spřáteleni – víme, kde jsme, nejsme ztraceni a také víme, jaké to místo je. Místo, naše místo, je pro nás natolik významné, že jeho identita je předpokladem pro identitu člověka – nás. A podobně jako každý člověk je jedinečná individualita, jsou i místa taková – každé z nich spojuje přírodou dané podmínky a tvořivou (někdy ničivou) účast člověka.

Chceme-li poznávat místo, musíme se oprostit od přesvědčení, že nám odpovědi musí poskytnout především a snad i pouze jen věda. Při pátrání po místech se totiž zdá stejně užitečné využívat i poezii, která na rozdíl od nutně abstrahující vědy zaznamenává náš každodenní žitý svět.

Hlavním zdrojem informací o člověku a světě je jazyk. Jak je výše naznačeno, jazyk vědy je odlišný od poetického jazyka. A architektura je také svým způsobem jazykem, který mluví významuplnými formami. Básnění a architektura poskytují možnosti, jak zakoušet existenci člověka na zemi a pod nebem.

HEIDEGGER, Martin. Básnický bydlí člověk. Praha: ISE, 1993. [ISBN 80-85241-40-4](#).

NORBERG-SCHULZ, Christian. Genius loci: Krajina, místo, architektura. Praha: Dokořán, s.r.o., 2010. [ISBN 978-80-7363-303-5](#).

didaktika

Městské puzzle — vzdělávací hra (1. i 2. stupeň) — Kristýna Stará, Tereza Červená, Nikol Karabcová, webové stránky Architekti ve škole

Město do kapsy — návod na 3D tisk (2. stupeň, SŠ) — Lukáš Houška, popularizátor města

Samým blahem, jedním tahem — jednoduchá tvořivá aktivita (1. i 2. stupeň) — Kristýna Stará, Michaela Ježková, webové stránky Architekti ve škole

Město jako zápisník — mezipředmětová společenskovední dvouhodinovka (2. stupeň) — Matěj Forejt, filmový a výtvarný teoretik

Co kdyby naše škola stála v Prašíně? — projektový den (1. stupeň) — Eliška Homutová, učitelka pro 1. stupeň ZŠ

Města a jejich superhrdinové — slohová aktivita (2. stupeň, SŠ) — Markéta Hossingerová, učitelka OV

Mrakodrapy — dvouhodinovka čtení a slohu (5. ročník ZŠ) — Jana Polášková, učitelka pro 1. stupeň ZŠ

Nit příběhu — aktivita rozvíjející jemnou motoriku i představivost (MŠ, 1. stupeň) — Aleška Čeňková, galerijní lektorka

Questing — cesta za pokladem neboli hledačka, Markéta Hossingerová

Anotace k didaktickým
článcům. Kompletní
články naleznete na
www.casopispilir.cz.

městské puzzle — vzdělávací hra o městě a krajině

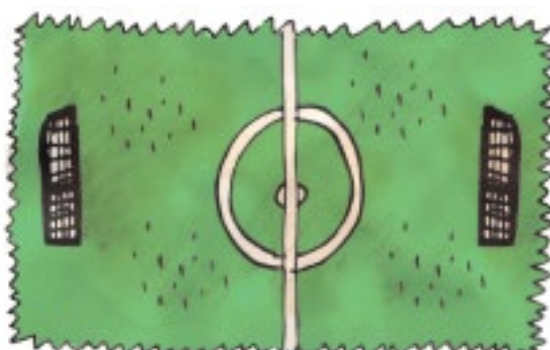
text: **Kristýna Stará**

Postavme si město! Vzdělávací hra o městě a krajině vás pohltí a dvě vyučovací hodiny se mohou natáhnout i na celý den. Cílem je zamyslet se nad vystavěným prostředím, které nás obklopuje, jeho zákonitostmi a vztahy. Ke hře využíváme předtištěných herních karet s různými částmi města, ale karty si mohou žáci dotvářet i vlastní.

Program zahájí diskuse žáků nad různými funkcemi budov ve městě podpořena prezentací a černobílými kartami budov k vybarvení. A po jednoduchém rozřazovacím kvízu se žáci mohou naplno vžít do role stavitelů měst. Žáci skládají své město a při jeho tvorbě zdůvodňují umístění jednotlivých karet. Následuje diskuse nad hotovým městem a veřejným prostorem, případně provádíme a zdůvodňujeme změny v jeho rozvržení.

Program lze přizpůsobit i dílčím tématům – například významu náměstí či návsi v rámci obce nebo otevření aktuální problematiky vlastního města s využitím simulační hry zaměřené na spolupráci občanů a místní samosprávy a její fungování. Jiná úprava programu může přesunout diskusi o jednotlivých funkcích, prvcích města a jeho hranicích nad tvorbu města a okolí, ve kterém děti žijí, čímž nahradí absenci možností projekce, a pak teprve žáci mohou vytvořit město dle vlastních představ či různými úpravami své město vylepšit.

Více naleznete na stránkách Architekti ve škole. Autorky metodiky: Tereza Červená, Nikol Karabcová

Ukázka karet,
Jan Netušil.
Zdroj: Architekti
ve škole

město do kapsy — návod na 3D tisk uliční sítě vybraného území

text: **Lukáš Houška**

3D tisk a města si v poslední době docela rozumí. Ať už z pohledu stavitelského, designového, anebo třeba jako prostředek, jak připravit originální suvenýr z navštíveného města. Pro turisty i milovníky svých domovů nečekaně zajímavá záležitost.

V článku se tedy pokusíme nastínit, jak si takový originální artefakt vytvořit. Během jeho tvorby se pak zájemci seznámí nejen se svým městem, ale nahlédnou i k urbanismu,

samým blahem, jedním tahem — jednoduchá tvořivá aktivita jako základ pro další povídání o městě

text: **Kristýna Stará**

Tvořivá aktivita, při které žáci experimentují s kresbou jedním tahem panoramatu svého města. Zábavnou formou se rozpomínají na své okolí, na krajinu svého města, přemýšlí o místech a objektech, které potkávají. Následně společně mluví o odlišném vnímání téhož, jednotlivých částí, prostor, objektů (živých i neživých), proč jsou pro ně důležité a jakou mají ve městě funkci a význam.

Žák přemýšlí o svém prostředí – městě, ve kterém žije – a zároveň rozvíjí své schopnosti výtvarně se vyjádřit i experimentovat. Rozvíjí tvořivost aktivní prací a nalézá vhodné prostředky k vyjádření své představy. Dává do souvislostí výtvarné umění s ostatními druhy

modelování, vyzkouší svojí prostorovou představivost a naučí se tisknout na 3D tiskárně. Ostatně možnost vytvořit si skutečný objekt od ideje, přes jeho návrh, až po fyzický výsledek je něco, co je velmi cenné i v řadě praktických aplikací a oborů.

Činnost začíná poznáním svého města a vytyčením vybraného území. Ohraničenou oblast pak bude třeba přenést z 2D mapy do 3D prostředí. Výsledný objekt je pak nutné ještě připravit k tisku na 3D tiskárně.

Pro začátek bude k dispozici také dvojice předpřipravených center měst určených pro tisk. Cílem je vytvořit zajímavý originální artefakt a zlepšit svoji představivost.

umění a běžným životem, obrazem svého okolí. Rozšiřuje způsoby pojetí prostoru, rozvíjí uvědomění vlastního vztahu k místu, k prostředí a tím pádem i odpovědnost za ně.

Více naleznete na stránkách Architekti ve škole. Autor metodiky: Michaela Ježková

město jako zápisník — mezipředmětová dvouhodinovka s významným přesahem do mediální a občanské výchovy na téma pouličního umění

text: **Matěj Forejt**

Ze zdí každého města, každé čtvrti a snad i každé ulice známe různé nápisy a malůvky. Majitelům domů obvykle moc radosti

nedělají a ani oku kolemjdoucích často zrovna nelahodí. Kromě nevzhledných tagů (jednoduchých podpisů) a dalších nelegálních zásahů na fasády lze ale v mnoha městech najít i velmi kvalitní počiny street artu nebo mural artu. V této lekci se proto podíváme na některé konkrétní příklady, dozvíme se, že ne každé pouliční umění musí ležet za hranicí zákona, a nakonec se pokusíme skrze graffiti z vlastního okolí vyprávět drobné příběhy. Inspirací nám k tomu bude práce umělců, jako jsou Blu nebo Jan Kaláb.

co kdyby naše škola stála v Prašíně? — projektový den pro starší žáky 1. stupně ZŠ na motivy známé knihy Vojtěcha Matochy

text: **Eliška Homutová**

Dětská literatura je plná magických míst a měst. Každý si jistě vzpomene na Stínadla, Narnii, Helmův žleb či Prasinky. Děti ale teď milují Prašinu, fiktivní čtvrt Prahy, kterou ve své knize vyobrazil Vojtěch Matocha. V Prašíně nefunguje elektřina ani ostatní výdobytky moderní civilizace, a proto je tak jedinečná, tajemná, magická a strašidelná. V rámci projektového dne mají děti možnost

se na chvíli stát součástí příběhu a představit si, jak by jejich město či obec vypadala, kdyby se Prašina rozšířila až k nim. Co všechno by se v jejich okolí změnilo? Jak by se změnil jejich život? Byli by v jejich okolí lidé, kteří by změnu přivítali? Tento projektový den vede k děti k uvědomění si, jakým stylem ovlivňují technologie a modernizace jejich život i tvář měst, a že nešetrným zásahem můžou místa ztratit své jedinečné kouzlo. Děti budou také vedeni k hlubšímu prožitku z knihy, kdy pasáže popisu lokalit se stanou hlavním obsahem sdělení a nejen nastavení kulisy pro vyprávění příběhu.

města a jejich superhrdinové — slohová aktivita pro starší žáky s podtitulem „probud’ v sobě svoji superschopnost“

text: **Markéta Hossingerová**

mrakodrapy — dvouhodinovka čtení a slohu pro 5. ročník ZŠ inspirovaná stejnojmennou knihou Marky Míkové

text: **Jana Polášková**

Mrakodrapy jsou fascinující budovy šplhající se do nebe. Možná si v těch výšinách povídají nejen o ptácích, ale i o lidech dole v ulicích. A možná s nimi mají i něco společného. Povídka Mrakodrapy využívá personifikace, jednotlivé domy jsou obdařené silnými stránkami a slabostmi, mají svůj charakter, který určitým způsobem koresponduje s jejich vzhledem. Dějová linka se točí kolem malého kluka, který se ztratí mamince, protáhne se mřížemi do zamčeného muzea, kde usne. Mrakodrapy spolu prožívají hledání malého chlapce a pomáhají rodičům jejich dítě najít až do zdárného konce.

Inspirací pro námět na psaní akčního příběhu se staly známé a oblíbené komiksy o superhrdinech. Takového tajemného zachránce by totiž mělo mít každé město a dokonce i každé městečko, protože nekalé živly bují, kdekoli se jim naskytne příležitost.

Co kdyby vám někdo takovou pozici nabídl? Být superhrdinou...

Stačí si vybrat, nebo dokonce vymyslet superschopnost a vzhůru na obhlídku města.

nit příběhu — aktivita pro menší děti na doma i do školky, zaměřená na rozvoj představivosti a trénink jemné motoriky

text: **Aleška Čeňková**

Jako spisovatel tvoří svými slovy imaginární město, mohou děti pomocí vlny a provázků vystavět vlastní „městské zákoutí“.

Děti nejprve vytyčí „pilíře“ svých budoucích staveb pomocí nábytku. Pak začnou mezi nohama židlí a stolů pomocí vlny vplétat síť. Vznikají tak zákoutí a křivolaké uličky. Děti pracují s rytmem čáry a její barevností, získávají cit pro materiál používaný nezvyklým způsobem, kultivují motoriku. Jsou ale také konfrontovány s možným rozdílem mezi vlastní představou a skutečnou možností realizace, řeší situace, do kterých se díky tvorbě dostaly, posilují schopnost čelit frustraci a musí hledat příslowěčné rozuzlení.

Vnímají psychologický efekt vymezující linky v prostoru, která svým násobením a zhuštěním vytváří až překvapivý dojem pevné

plochy. Intenzivně vystává rozdíl mezi „tady“ a „tam“, síla pomyslného vymezení prostoru, území.

Vzniklá architektura se může stát dějištěm příběhů plyšových hrdinů, nebo jen estetickým prvkem uplatňujícím se v prostoru. Při dekonstrukci mohou děti zvolit pomalé a trpělivé rozplétání nebo razantní zásah nůžkami. Tento konečný proces děti učí o realitě postupného často náročného budování a naopak snadného ničení. Avšak pozor, přínosem trpělivého rozplétání je další kultivace jemné motoriky a fakt, že smotanou vlnu a provázky je možné opět použít.

questing v sobě skrývá cestu za pokladem nebo také hledačku

text: **Markéta Hossingerová**

Možná jsme něco takového hráli na táboře, u prarodičů na zahradě, nebo jsme něco podobného vymýšleli pro své děti při příležitosti narozeninové oslavy. Vzpomínáte? Putování od místa k místu podle nejruznějších nápo- věd, luštění souřadnic, hledání indicií.

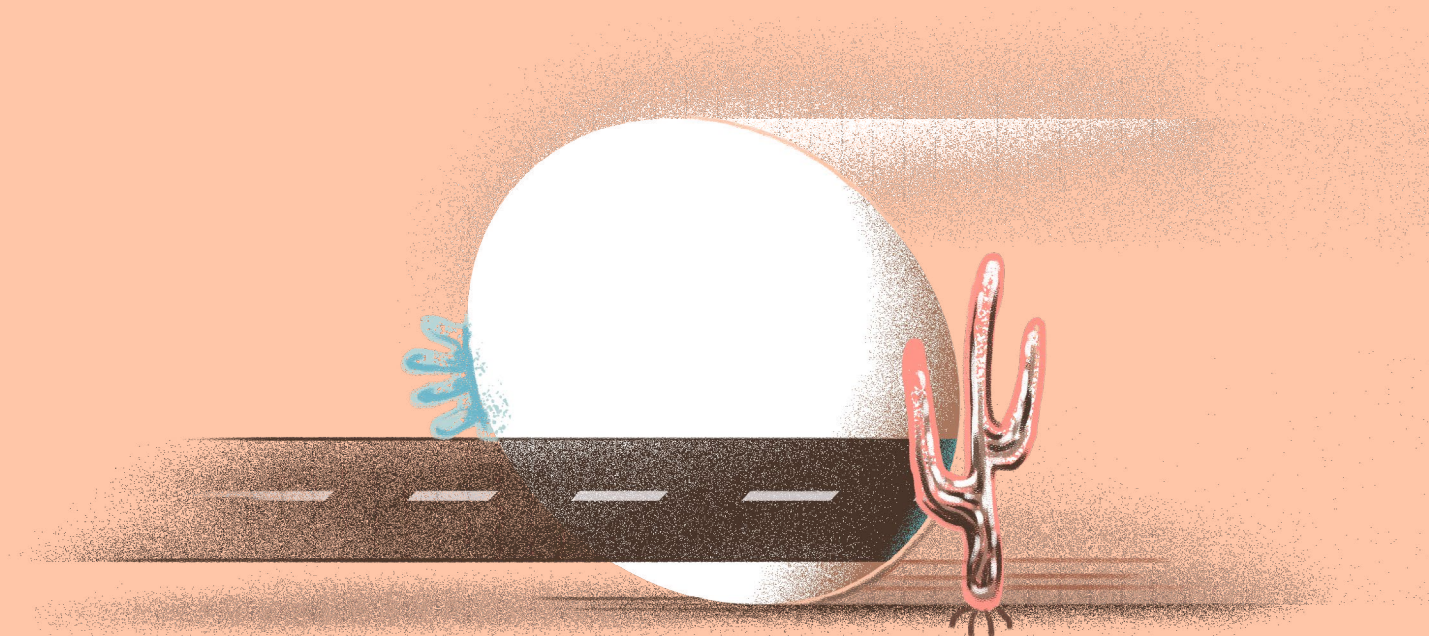
Questing ale nemá za cíl pouze zabavit hrou, případně zlepšit koncentraci a všíma- vost. Jeho hlubším významem je i posilování vztahů k obci a k místu k němuž se hledačka váže, a také ke vzdělávání, které při „hraní“ probíhá prostřednictvím dobrodružství a zá- žitku. Zážitku z příběhu konkrétního místa, odvyprávěného třeba i ve verších, který se hledačům postupně odhaluje tak, jak se jim daří luštit úkoly. Z toho plyne, že dobrá hle- dačka vychází z dobré znalosti konkrétního

místa a prezentuje jeho genia loci.

Příklady důkladně zpracovaných a promyš- lených questů naleznete na www.questing.cz. V tamní databázi třeba zjistíte, že máte ve svém okolí hledačku již připravenou. A po- kud ne, možná je to výzva zkusit se do vlastní tvorby pustit se třídou nebo jinou skupinou místních dětí. Z takového projektu může vze- jít něco sice víceméně nehmotného, přesto opravdu hodnotného a trvalého. A to nejen pro tvůrce, ale i pro všechny budoucí hledače pokladu – tajemství ducha místa.

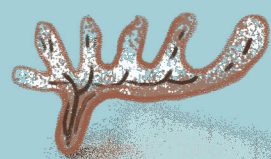
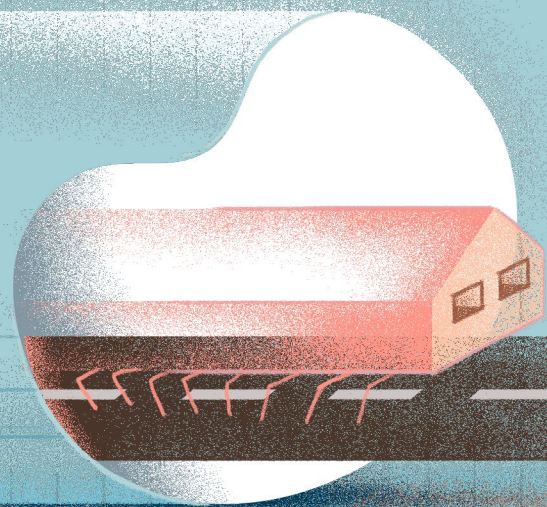
Jak na to:

CLARK, Delie; GLAZER, Steven. Questing – tvoříme hle- dačky pro lidi a s lidmi. Karlovice: Actea, společnost pro přírodu a krajinu, 2014. ISBN 978-80-260-7161-7.

nečitelný rukopis města

Ze sbírky O mé závislosti
nikomu neříkej (Dauphin, 2020)

text: Anna Beata Hábllová

Někdy ho vidím zvenčí
a někdy zevnitř
chtěla jsem mu obléknout
nové tělo
posypat ho
spadaným listím
ospravedlnit
jeho přátelství
k izolovaným buňkám
prázdných bytů
ale on prudce prokopl
výlohu antikvariátu
červené víno sedaček
rozlil do předsíní
odevzdal se
drápajícím pohledům
vtíravým rukám
kvůli dřevěné oblosti
ruských panenek
směšných jako úzkost
hotelových chodeb
se slaměnou chutí
vyšinuté slasti

*Chtěla jsi slast
moje past
byl chlast
jako náplast
na tvůj život
na okraji
bylo deštivo
s culíkem nakřivo
byla jsi střelivo
ti co mě neznají
pořeže pletivo*

Proč ještě nevlastním řeku
zeptal se kdosi
telefonní budky
posprejované láskou
uvnitř zašustily kontakty
rozmočené a znovu sušené
výdechem klimatizace
Dopřál mu přátelský pohled
a pak řekl klišé
o rezavých trubkách
křehkých jako kosti
bez vápníku
bez tkáně
bez sebe

*Bez sebe?
Jsem v sedle
střech
a ostře
můj postřeh
je steh
na tvém břiše
jsem výše
než dech
co se v lidech
píše
není klišé
na zádech
jsem tiše
s řekou
si mě pletou
jsem nakrájenou
vekou*

Kolik je potřeba
vyměnit slov
ve všech jeho dutinách
Chtěla jsem mít jistotu
že se v něm neztratím
šlo o to cvičit
povědomí o mapách
výřecnost tunelů
neúnavně se divit
náhodným setkáním
nenarazit hlavou
do ostrého slunce

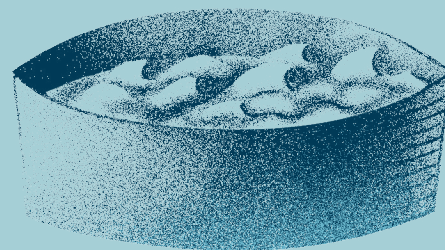
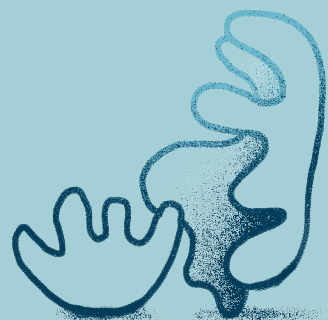
*Naráz je ze mě
dutina
země
jak uzlina
ve které usíná
míza
a kasína
mizí
jak ve stínu
prasklina
tvého klínu
nenesu vínu
za tvou křovinu*

Brutální štěstí
které život promrhal
které se obrátilo naruby
ve stínu příčniců
vybledlých fazet
mezi těmito skutečnostmi
pastelový dopis zdem
Občas zvednu oči
k vyčnívajícím štítům
souměrným
jako píšťaly varhan
Tam, kde tečou hory
mraky jsou nehybné
záračný objev
vyjdu mu vstříc
žebra mrakodrapů
propouštějí budoucnost
mezi prsty výhledů
vteřiny dýchají sklem
bezbarvý přelud
ve kterém se odráží
papírový obsah

*Tvoje oči
když vkročí
do štítů
je zločin
na parapetech
desítky tweetů
já v letech
ty po dětech
každý z nás
v jiných světech*

Píšu, abych zachytila
vzpomínku na průzračnost
viděného moře
uvnitř nitra
najdu i potok
ptám se látky
chátrajícího bazénu
proč je ze mě trávník
plný extáze jara
možná by měl počkat
na srst psa
na zvědavost náruče
na muže opilého životem
ale růst nečeká
exponenciálně vytáhne
pletiva z kořenů
protáhne se bolestí
nezbytných gest
kde jsem to vlastně prožila
sestupující deště
s prázdnýma rukama
bylo to jen mimochodem
žádné varovné mraky
bez vysvětlení kaluže
utnuté víření prachu
nechtěla jsem usnout
s výhonky pod kůží
přesto jsem rašila
v jeho půdě

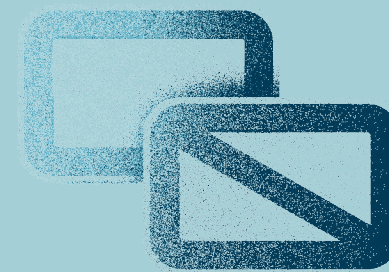
*Byla zmoklá
já s mečem
od Damokla
byl svlečen
jara si lokla
mým terčem
stala se
v atlase
rostlin*

Někdy ho vidím
rozmlženého lhostejností
je schoulený pod mostem
přikrytý pilířem
v křeči chodníků
předávkovaný kalužemi
s rozmydlenými střechami
s prokopnutým břichem
domů
strnulý strachem
o svoji důstojnost
Trpí komplexy
mžourá okruhem
na modřiny staveníšť
Žebra o trochu širší chodník
o malý nedopalek parku
o každou pozornost
dětského hřiště

*Zas vyváděla
když viděla
jak si píchám
ona se míchá
do čeho nemá
chtěla by mnicha?
tak už bud' zticha!
se mnu se sjed!
ležím na slámě
koukáš se na mě
jak kamenná zed'*

Někdy ho nevidím vůbec
všechna okna otevřená
mazlavé rány
gigantických dutin
z některých ještě
tryská světlo
strnulé předměty
obracejí pozornost
na holá těla
nezbývá nic
než zaměřit pozornost
do mezer banalit
utáhnout závit
už žádné čáry
na bílých plánech
už žádné okraje
příležitostně stmelené
autobusovými spoji

*Když jí mám dost
radši zmizím
její urputnost
je mi cizí
jsme v krizi
pošlu jí revizi
jízdenek
ale navenek
zůstanu správný
jak balíček stravenek*

Hašteřivé ulice
brzy je opustí rychlost
a otevřenost oken
světlo se v nich ztratí
pod závojem stolů
pod čely lamp
obchvatem odchodů
do bílých výšek
kožených čtvrtí
výčitky aut
zůstanou bez přiznání
dokud samo město
nevykřikne

*Ted' mě to mrzí
byl jsem drzý
nejsem tou tvrzí
chce se mi řvát
můžou za to druzí
že už nejsme druzí?
celý můj aparát
administraček a tak
je mi ted' akorát
k ničemu
se poseru!*

Město podteklo pod dveřmi
jako ruka mrtvého
do nicoty se nedá
chodit každý den
vzápětí ve mně
někdo chybí
jako vzkaz smetený
ze stolu průvanem
Cosi hledám
ve ztracené tašce
ruka doslovná jak pravda
každé nalezení je záhada

*Šumím
potají
duním
tramvají
rozumím
tvému tichu
jsme v břichu
jak orgány
své strany
si hlídáme
já plíce ty míchu
ve snech se líbáme
v divoké době
zase se chystáme...*

Město a člověk
první i druhé ticho
šumění větví

... k sobě

inspirativní weby

výběr z databáze architekti ve škole

text: Kristýna Stará

ŠKOLA PRO UDRŽITELNÝ ŽIVOT

Ve Škole pro udržitelný život dostávají slovo žáci. Škola pro udržitelný život pomáhá žákům aktivně měnit své okolí, vytvářet si vztah k místu a propojuje je více s místní komunitou. Žáci spolu s dalšími partnery obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Společně posléze realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se. Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa a je praktickým příkladem naplňování Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030 a Strategického rámce České republiky 2030 na místní úrovni.

MINI PLZEŇ, MĚSTO DĚTÍ

Mini-Plzeň byla prázdninovým projektem, hrou na město, kde se děti staly občany města se všemi právy i povinnostmi a přejaly odpovědnost za všechna svá rozhodnutí. Mini-Plzeň 2015 byla prvním městem dětí v České republice jako součást programu Plzeň 2015 – Evropské hlavní město kultury. Pedagogická koncepce projektu vznikla v roce 1979 v bavorském Mnichově, kde projekt Mini-Mnichov představuje největší volnočasovou akci pro děti a mládež a stal se vzorem pro více než 200 podobných projektů v různých zemích světa.

OPEN CITY

Nechce se vám vymýšlet, jak vysvětlit dětem, jak fungují města? Co zde stávalo dříve? Dokážete navrhnout vlastní město? A co třeba veřejně přístupnou komunitní zahradu? Jak by vypadal váš pokoj, kdyby byl městem? Jakou tvář má vaše město? Lze jednoduše zkonstruovat most? A jak zní hudba vašeho města? Dokážete postavit město z předmětů, co máte zrovna po ruce? Inspirativní návody k těmto aktivitám naleznete na stránkách Open City.

SUSTAINABLE LEARNING

Přemýšlení nad vystavěným prostředím a místem, kde žijeme, nás potenciálně učí být zodpovědnějšími členy komunity. Sustainable learning nabízí množství volně dostupných didaktických materiálů o udržitelném rozvoji, energiích, odpadech či životním prostředí. Ale naleznete zde i tvůrčí způsoby, jak navrhovat udržitelná města (My Green City) či jak „utvářet města“ informovaným rozhodnutím (Shape Our City).

Pilíř – časopis o krajině, městech a domech
vychází on-line čtyřikrát ročně. 4. číslo,
1. ročník, vychází 8. prosince 2020.

Šéfredaktorka: Markéta Hossingerová
(redakce@casospilir.cz)

Sazba a grafická úprava: Andrej Ševčík

Ilustrace: Pavel Kuběna

Kompletní metodiky ke stažení, další
články a informace o autorech projektu
jsou k nalezení na webových stránkách
www.casospilir.cz

Vznik časopisu umožněn díky finanční
podpoře získané v rámci grantu
Studentské grantové soutěže na Fakultě
architektury ČVUT.